

sih na tiste daljnje, lepe Velike sobote. Ko so bile mlade, brhke in poskočne ko veverice. Ko je bila katera prva . . .

Prva, prva, prva! Za vse leto! Pri tej edini priliki v letu . . .

Kristus še v grobu — Anica pa že poje veselo velikonočno pesem. Tisto, ki jo zapojejo danes, ko krene od mrtvih vstali Izveličar pod baldahinom izpred božjega groba.

Anica poje, glasno poje veselo velikonočno pesem. Samo veselje jo je. Veselja ne mine tudi, ko v cerkev grede opazi, da se ne spogledujejo ljudje in kažejo na njo — prvo.

Kakor hočete, ljudje božji! Prva je pa le bila Anica!

Tone, kaj ti tako žari v očeh? Ker boš nosil največjo bandero? Pa zakaj ne moreš odtrgati oči od Anice?

Če res pomeni za tisto, ki je prva od blagoslova jedil . . . tako, ko pravijo . . .? Ej, mar je Anici sedaj vse tisto, ko polje veselje po njej. In ponos! Prav res, kam se ji mudi z možitvijo? Pa veš, Tone!

In gre mimo njega, ko da ne opazi njegovih pogledov. In poje, poje ob baldahinu, kakor ni še pela nobeno Veliko soboto. Poje, da se ji čudijo pevke in ljudje. Poje, poje, da jo še nikdar s petjem zadovoljni organist pogleda nekam pritrjevalno. Poje, poje, poje, da včasih nehote obrne glavo proti baldahinu tisti, ki nosi največjo bandero. Tisti, ki tako dobro pozna njen glas. Če misliš, da poje tako in tebi tako, Tone, se motiš! Poje Anica danes tako, ker ji je veselje, samo veselje v srcu.

Veselje in zadovoljnost ji je v srcu tudi, ko hiti od Vstajenja domov. Kaj bi postajala pred cerkvijo. Bi še mislil kdo, da se postavlja iz baharije.

Hiti nekdo za njo. Korake Anica dobro pozna. Pa bi ne postala sedaj za nič na svetu ne. Hitrejši so koraki za njo, hitrejši so njeni.

»Anica!« Tonetov glas.

Bi postala? Ne! Nalašč ne! Bi si še koncem koncev domišljeval. In presliši njegov glas, ki je ves nežen.

»Anica!«

Ali je nepreviden ali neroden in nestrpen Tone. Tako na glas jo pokliče in tako očitno in tako pred vsemi ljudmi hiti za njo.

»Kričiš, ko da sem gluha.«

»Če pa bežiš, ko da ti gori pod nogami.«

»Nikamor ne bežim. Pred kom le?«

»Vzroka bežati pred menoj nimaš. Bila si danes prva — da ti ni morda to stopilo v glavo?«

»Prava reč! Bi rajši, da je bila Minka?«

»Skoraj! Bi vsaj ti bila danes v cerkev grede in med procesijo in sedaj ponižnejša in prijaznejša.«

»Pa steči za Minko. Misliš, da se bom jokala? Kaj sem te prosila, da hitiš za mano?«

»Vidiš, da ti je stopila ošabnost v glavo. Prva! Na izbiro ženinov. Če ne bo te, bo drugi! Leto je dolgo, danes leto . . .«

»Prav mar mi je za možitev in prav mudi se mi! Pri takih ženinih, ko ste!«

»Kaj bi se zbadala! Pametno besedi! Ali imaš s seboj pisanko zame? Obljubila si mi jo.«

Ne da trma Anici miru. »Ali ti jo je Minka tudi obljubila?«

»Anica!« Očitajoč in ves nevoljen je Tonetov glas.

Anica nima srca iz kamna. Pa saj vidi iz Tonetovega glasu in obnašanja, kako je. »Očitaš mi, da sem bila prva . . .«

»Pa ne bi smel reči nobene besedice?! Saj nisva tako tuja!«

»Ko da mi je res toliko do možitve! Nihče me ne odganja od doma, stara pa tudi še nisem . . .«

»Boš čakala na starost? Ko boš stara, ne boš imela takih nog, da bi prehitela druge, pa tudi ne takega glasu, ko sedaj. Kako si danes pela!«

»Že zopet!«

»Nič več! Kratko: Imaš zame pisanico, ali je nimaš?«

»Sitnež! Tu jo imaš!«

»Oho, še v cerkvi in med procesijo, ko si pela ko škranček, si jo nosila s seboj. Zame! Mojo pisanico!«

»Pa ti je nisem obljubila . . .«

»Bi ne stekla ko srna od blagoslova jedil in bila vsem na čelu!«

»Lahko noč!«

»Anica!« Ves proseč in nežen je Tonetov glas. Še koga drugega bi omečil, nikar Anice. »Ni ti do možitve, praviš . . .«

»Še malo ne! Prav nič, čisto nič, da veš!«

»Pa je meni do ženitve! Saj veš, kako je pri nas, odkar je odšla najstarejša sestra od hiše. Druge so še premlade za gospodinjstvo, matere ni . . .«

»Minko zaprosi! Plesaril si z njo pred pustom. Ne bo se branila, mislim.«

»Nobene druge, ko tebe! Prvo! Pa se ohrani star običaj in navada. Kaj bi te ne bilo sram prihodnjo Veliko soboto . . .«

»Če misliš samo radi tega . . . In pa če misliš da sem se radi možitve potrudila, ali radi tebe . . .«

»Vidiš jo, trmo! Tako govoriš, ko te snubim. Drugače sem si mislil, ko sem se odločil.«

»Kakor posojiš, tako vračujem.«

»Počasi z besedami, dekle! Ponosen sem nate, ker si bila prva!«

»Če svoj ponos izražas z zbadanjem in draženjem . . .«

»Tristo . . .«

»Vidiš ga!«

»Ne boj se, ne bom danes zaklel. Prevelik praznik je . . .«

»Ker si tako dober, na!« Drugo pisanico poda Anica Tonetu.

Tone ves vesel in srečen. Pisanica je zelena, pa vsa poslikana z rdečimi srčki. »Pa si jo zame poslikala z rdečimi srčki?«

»Pa ti priznam . . .«

»Bi bil še bolj vesel, da sem se prav danes med tvojim petjem in ponosom — saj me nisi hotela ni pogledati — odločil: Še danes ji povem.«

»Kaj le?«

»Zakaj me nočeš prav razumeti? Čakaj, povem ti čisto jasno: Oče sili. Post v kraju. Še župnik ne bo mogel ničesar reči, če stopiva takoj jutri k njemu.«

»Kaj pa misliš! Tak praznik! Da bi rekli ljudje: Kako se jima mudi . . .«

»Očetu, očetu! Še danes mu povem vse, vesel bo. Saj si menda misli, katera bo.«

»Če mu bo le po volji . . .«

»Veš, kaj! Jutri je prevelik praznik! Pojutrnjem pa pridemo z očetom in stricem k vam. Takole pod večer. Da se pomenimo. Saj se moramo o vsem pogovoriti. Še prej ko pojdeva v župnišče in k notarju. Kaj misliš?«

»Kaj vem o teh stvareh? Na še eno pisanico!«

Pisanica vijoličasta, dva rdeča srca na njej.

Zavriska nekdo blizu fare. Ne spodobi se čisto: Tako hitro po Vstajenju, ko se še ljudje niso razšli izpred cerkve, pa tako blizu fare. Vrisk pa je tako vesel, poskočen in razigran, da ga more iztisniti iz sebe le tisti, ki mu prekipeva srce v sreči. Tone!

Prihiti Anica domov vsa zasopla, vsa rdeča, bolj rdeča in vesela ko pred debelo uro od blagoslova jedil.

Pomeni tisto, Anica? Prva! Tone trdi, stare ženice pripovedujejo, ljudje mislijo . . .

Naj pomeni, ali naj ne pomeni, gotovo je:

Prihodnjo Veliko soboto se Anica ne bo več pri blagoslovu jedil prerivala med dekleti pri vratih. Saj bo žena poročena. Tonetova žena.

Ob 80letnici marčne revolucije 1848.

(Letak deželске komisije za vzdrževanje reda, miru in varnosti po deželi.)

Ideje prosvetljenosti in francoske revolucije so tudi dobile izraza v našem narodu, ki pa se leta 1848 ni še mogel tako razmahovati kakor leta 1918, ko so bili predpogoji tudi za državni razmah podani.

Leta 1848 je šlo za najprimitivnejše in najenostavnejše pravice, tičeče se rabe slovenskega jezika v šoli in narodu, le redki Slovenci so pogledali preko ozko začrtanega takratnega političnega obzorja tja na jug proti bratom Hrvatom in Srbom in gori na sever k bratom Čehom, Poljakom in milijonskim Rusom. Romantika je bila nasprotna ideji prosvetljenosti in revolucije, a vendar je ustvarila pri nas poleg prosvetljenosti in revolucije toliko dobrih sadov, ker je gojila naš jezik in zgodovino, narodno slovnost in naše narodne starine. Francoska revolucija je strmoglavila absolutizem in fevdalizem ter uveljavila ustavnost.

Metternichovemu absolutizmu, ki je ležal kot mora nad avstrijskimi narodi, je bila zadnja ura.

Iz Francije se je širila svečana l. 1848 revolucija na Nemško, Laško in Avstrijo, kjer je dobila še posebej močnega odziva pri narodih, ki so bili s svojo usodo nezadovoljni.

Ko je prišlo v Avstrijo do prvih spopadov med vojaštvom in ljudstvom, je vladi upadel pogum. »Kri, kri se preliva«, so kričali plahi vladni Dunajčani in obljubili tiskovno svobodo in ustavo. Metternich pa jo je popihal iz Dunaja.

Nemci in Slovenci na Štajerskem so se v bratovski slogi radovali naznanjene svobode. V Mariboru sta združena in pobratima si življa nemški in slovenski in kaj krasno se javi tukaj nova radost kakti za jedno utripajne dveh src. Živijo in Hoch sta se razlegala najedno.